

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Clavdii Espencei Theologi Parisiensis De Evcharistia, Eivsque Adoratione, Libri Qvinque

Esponce, Claude d'

Parisiis, 1573

Cap. XV. Eucharistia extra vsum asseruata, cultáque.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30397

agni paschalis manna cœlitus misso per quadraginta annos sustentati, hi cœlestis Agni peracta passione per XL. dies glorificati corporis specie reuelata, tanquam cœlesti suauitate resecti. Quem cœlestem cibum, quam suauitatem Angelicam, non per typicas aut umbratiles figuras, sed per indubitatam vnionis veritatem, repræsentat Dominicus ille cibus, quem per XL. dies sumendum tanquam salutis viaticum Pontifex noui Ecclesię cultoribus distribuit, quos suę pastoralis curę vicarios adiutores ad erudiendam plebem sibi commissam constituit, vt dum hunc præ oculis habentes degustant, illū mente tractent, qui de cruce morte triumphata ad Patrem ascendit: dum à semetipsis consecratum corpus percipiunt, illum fidei gustu experiantur, per quē Christus nobis quotidie moritur, resurgit, & ad consummationem vsque seculi manere se nobiscum pollicetur. Hęc Fulbertus memoria, vt inquit, ex Romano scrinio, cuius exemplaria tum perdidit, super ea obseruatione, se consulenti, vt quod irrationabiliter consultori factum videretur, sanioris consilij ratione corrigeret, præfatus in primis huiusmodi obseruantiarum in aliis & aliis Ecclesiis diuersitatem non offendere, vbi non scinditur fidei vnitas: Neq; nos scandalisandos, siquidem diuersam obseruationē audimus, non diuersam fidem. Et ritus quidem huius seu nationalis seu prouincialis, quando alibi mihi non occurrit, sit penes Fulbertum fides.

Viaticum.

Matt. 28.

*Obseruatiã
non scindunt
fidei unitatem.*

Eucharistia extra vsum asseruata cultaque.

C A P. X V.

*Eucharistia etiam
nō sumpta,
adorata.*

Erūm quid tandem, dicit aliquis, ad Eucharistię adorationem, hoc est, ad præcipuum huius farraginis argumentum, tot tamque multiplices eius vel asseruationis, vel absorptionis modi atque casus? Multum per omnia sanè, ac per omnem modū, vt cuius nulla vel asseruata vel absorpta, etiam si non sumpta mentio, non ferè cum cultus ac reuerentię inter eam etiam non sumendam, sed vel asseruadam, vel etiam absumentam,

dam, mentione. Nisi forte præter superiora tam multa, Gorgonia illa pia & docta mulier, Gregorij Nazianzeni doctissimi Theologi soror, Eucharistiam non adoravit, quam oravit, adeoque exoravit. De quo cultu, & ad eam in importuno periculo aditu & accursu, & auxiliij opportuni apud eam occursum & obtentione sic frater testatur, & sic eam laudat & commendat, Laborabat ea morbo alieno non humano, sed & insolenti & incurabili: desperatis omnium aliis tum precibus, tum medicamentis, vtrisque etenim inefficacibus, ad omnium fugiens medicum, captata noctis solitudine, cum leuius aliquantò morbus vrgeret, datis velut induciis, ad, siue ante altare procubuit, eumque qui super illud colitur, cum magno clamore obtestans, & omnibus appellans nominibus, omnium quæ vnquam fecerat, miraculorum commonefaciens, vetusta enim & noua callebat, pia quadam impudentia impudens, eam quæ ad tactum fimbriæ Domini fluorem sanguinis compresserat, imitata, capite super altare reclinato, eique admoto, simili cum peccatrice, quæ Christi olim pedes irrigarat, lacrymarum profluuiio, parique clamore, non se prius cessaturam comminata, quàm sanitatem adeptam, suo illo pharmaco totum corpus suum vngens, & sicubi manus eius aliquid signorum aut ex precioso corporis ac sanguinis Dominici subemplari (ἀντίτυπον) recondiderat, id lacrymis admiscens (ô miraculum) protinus liberatam se morbo sensit, & tam animo quàm corpore leuata recessit, vtriusque sanitatem, spei suæ mercedem adeptam. Hæc Theologus de sorore. Nec verò admodum refert vbi hoc contigerit, domine in priuato sacello, an in templo: & sumpserit necne sacrum Gorgonia, asseruatum certè atque reconditum adoravit, & Dominum in eo præsentem inuocavit, ab eoque impetrauit, &c. Nec offendat antitypi vocabulum, Scimus enim alioqui Eucharistiam & visibiliter typum esse atque antitypum, tam præteritæ nimirum mortis, quàm futuræ gloriæ, & inuisibiliter prototypum, Christi vtique corpus & sanguinem, adeoque Christum totum, & vtraque verè ac præsentem. Fimbriæ autem Domini & Eucharistiæ collatio, allusioque, & ab illa sum-

*Gorgonia
eagra Eu-
charistiam
adorans con-
ualuit.*

*Christus su-
per altare
colitur.*

Matt. 9.

Marc. 5.

Luc. 8.

Sanguiflua.

Luc. 7.

Peccatrix.

Miraculū.

*Euchari-
stia antity-*

pon &

Prototypū.

Fimbriæ &

Euchari-

stie allusio.

- ptum salubris huius effectus argumentum, extat & apud
Matt. 14. alios Græcos & Latinos. Quo enim loco scribitur, Et ro-
Marc. 6. gabant Dominum Genesareni, vt vel fimbriã vestimenti
 eius tangerent, & quicumque tetigerunt, salui facti sunt.
Homil. 51. Tangamus ergo (hortatur Chrysostomus) etiam nos
 fimbriam hanc, imò verò totū. Ipsum enim, si volumus,
 non vestis solū, sed corpus ipsius nobis propositum,
 non vt tangamus solummodo, sed & comedamus, & sa-
 turemur. Adeamus ergo Christū singuli ægrotantes cum
 magna fide. Nam si qui fimbriam eius tetigerunt, tunc
 omnes conualuerunt, quantò magis corroborabimur, si
 totum in nobis habebimus? Cum fide autem accedere,
 non est vt tantummodò propositum corpus recipias, sed
 & quidem multò magis, vt mundo corde tangas, & sic
 adeas, quemadmodum ad ipsum Christum, &c. Et qui a-
 pud nos Chrysologus dicitur, Tetigit mulier vestimen-
 tum, & ab antiquo est curata languore. Miseri nos, qui
Serm. 33. quotidie corpus Domini tractamus & sumimus, & à no-
Communio stris vulneribus non curamur: Non Christus infirmar-
quotidiana tibus, sed fides deest: nam multò magis modò in nobis
sine fide nõ manens poterit curare vulneratos, qui latentem mulie-
curat. rem præteriens sic curauit. Et, O quid hæc mulier vidit
Serm. 34. habitare in Iesu interioribus, quæ vel in eius fimbria di-
 uinitatis totam vidit inhabitare virtutem! O quàm do-
 cuit mulier, quãtum sit eius corpus, in cuius fimbria tan-
 tùm hæc esse monstrauit! Audiant Christiani, qui quo-
 tidie corpus attingunt, quantam de ipso corpore sume-
 re possunt medicinam, quando mulier totam rapuit de
 sola Christi fimbria sanitatem. Sed quod nobis flendum
 est, mulier de vulnere medicinam tulit, nobis medicina
 in vulnus retorquetur. Hinc Apostolus tangentes indig-
 gnè Christi corpus, sic admonet, Qui tangit indignè, iu-
 dicio sibi sumit. Et quòd inde temeritas infirmitatem
1. Cor. II. capiat, vnde fides accipere debebat sanitatem, &c. Hæc
Præsentia illi. In quorum vtroque audis Christi in hoc sacro præ-
plus quàm sentiam, quam cum iis adores magis quàm explices: a-
spiritualis. liam certè quàm pureputè spiritualem, seu per fidem so-
Christus in lam. In priore, huius sacri sumptione Christum totum,
Euchari- ac proinde quã hominem, sumi: Audis & ad corpus in
stia totus.

is mysteriis propositum, ut ad ipsummet Christum, nobis adeundum. Et hic ergo Christi, non sine anima nec diuinitate sua, corpus. In posteriore audimus, & cum eodem sentimus communionem quamlibet frequentem sine fide, non modò non prodesse, sed & grauius obesse. Et interim habes quotidianæ tum adhuc in Ecclesia communionis testimonium, Cleri haud dubiè: Nam ex eius aliorumque illius æqualium querimoniis constat laicos multò iam antea quotidie communicare desuisse. Redeuntibus igitur nobis ad hanc asseruationem occurrit, vel potius recurrit Ambrosius, qui præter superioris ipsius, & de Eucharistiæ cultu testimonium, & de viatici in extremis sumptione exemplum, vasa mystica, & ut eadem appellat, initiata, vasa esse Domini sanguinis agnoscit, in iis infusum auro irrutilare Christi sanguinem, &c. Qui sic loquitur, sanguinis, opinor, agnoscit præsentiam, etiam extra sacramenti usum. De hoc enim minus hic loquitur, sed de iis in pauperum usus, si ubi alia defuerunt subsidia, distrahendis. Alioqui opus esse ut de Ecclesia mystici populi forma non exeat, nec ad usus nefarios sacri calicis ministerium transferatur. Ait idem alibi: Christum super altari esse, Martyres sub altari, sic, succedant victimæ triumphales (reliquiæ SS. Geruasij & Protasij) in locum ubi Christus hostia est, sed ille super altare, qui pro omnibus passus est, isti sub altari, qui illius redempti sunt passione, &c. Et audiui-
mus Optatum ita loqui, sed quis quæso, veterum non ita loquitur? Equis ergo Christum in altari & super altari præsentem non adoret, etiam si fortasse non sumat? Quidam apud eum Flammeum, in quo caput omnium Christus quotidie consecratur, corporale intelligunt, quod virginum fortè consecrandarum capiti superimponeretur, ad differentiam nuptialis, cuius idem eodem opere meminit. Et certè in corporali corpus Domini & conficitur, & asseruatur, antequam percipiatur. Quibusquidem vasis nec honorem quidem suum desuisse, cum ex aliis antea, tum ex Epiphanio & Hieronymo diximus, multò minus sacris signis, omnium

Vasa mystica Officior. lib. 2. cap. 28.

Epist. 85. qua & ultima.

Flammeum corporale. D. Gropet. artic. 2. ca. 22. ex lib. 1. Et 2. de virginib. lib. 1. Vasa. Signa.

Re. verò minimè rebus ipsis, & quidem in omni retro Ecclesia, quanlibet Apostolica & primitiua vicina.

Adorationis gestus exterior multiplex.

CAP. XVI.

Adorationis Eucharistiæ gestus exterior.

Ec obest disputatum olim iam fuisse, aut etiãnum disputatio super adorandi gestu, cum de adorationis substantia inter omnes Catholicos semper cõuenerit, ac etiam num conueniat. Stantes ergo an sedentes, proni an supini, erecti an geniculati, manibus passis an iunctis, Christum in Eucharistia præsentissimum adoremus, adorationis per se non refert, sed temporum magis & locorum, & id genus circumstantiarum. Inter ritus Ecclesiasticos, non illos quidem ab Apostolis expressos, sed ab eis tamen traditos, & tantò post obseruatos ab illorum vsque temporibus, hunc enumerat Tertullianus, Die Dominico nefas ducimus de geniculis adorare. Eadem immunitate à die Paschæ in Pentecosten vsque gaudemus. Et suo eum more secutus Hieronymus, Multa, inquit, quæ per Traditionem in Ecclesiis obseruantur, auctoritatem sibi scriptæ legis vsurpauerunt. Velut, Die Dominico, & per omnem Pentecosten de geniculis non adorare. Cuiusquidem ab omnibus, vel penè omnibus obseruati sic meminit Basilius, In prima Sabbati erecti deprecationem perficimus, sed rationem (vt & aliorum quorundam traditorum, non scriptorum) non omnes nouimus. Non solùm enim quòd veluti Christo resuscitati, quæ sursum sunt, quærere debeamus, in die Resurrectionis datæ nobis gratiæ stando precantes nosmetipsum commonefacimus, sed quòd is videatur aliquomodò imago venturi seculi. Eoque, cum sit principium dierum, vnus à Mose, non primus appellatus est, tanquam qui sæpe recurrat, vt vnus sit idem & octauus, vnus illum singularem ac verum octauum, cuius Psalmista meminit, per se significans, diem, inquam, post horum temporum statum, nunquam finiendum, vespere nescium, nec successori cedentem, hoc est, æternitatem,

Tradita, nõ scripta.

De corona milit.

Stantes cur & quando adorabant.

Cõtra Vinciferiani.

De Spiritu sancto cap.

27.

Col. 3.

Genes. 1.

Dominica diei mysterium.

Psal. 6.